

land gedropt was – wèl merkte hij na enkele weken dat geheime inlichtingen uit bezet gebied in Engeland binnenkwamen; hij ontving er afschrift van, maar die toezending werd plotseling gestaakt. Hij eiste verdere inzage. Deze werd hem door van 't Sant op instructie van de koningin en met instemming van Gerbrandy geweigerd – en Dijkhoorn, hoe gegriefd hij ook door die weigering was, liet de zaak rusten.¹ Nadien zag hij van 't Sant als een vijand die hem geheel onverdiend bij de koningin zwartgemaakt had.

In die tijd, herfst '40, was Dijkhoorn de enige niet die veel op het optreden van van 't Sant tegen had. Deze had, zoals wij in hoofdstuk 1 beschreven, van meet af aan in samenwerking met *MI-5* veel te maken gehad met het interneren van onbetrouwbaar geachte Nederlanders, enkele honderden, van wie wij twee in het bijzonder noemden: overste Zegers die lid van de NSB was geweest en op wie *MI-5* na zijn aankomst in Engeland, op grond van een gesprek dat hij met Britse officieren gevoerd had, attent was gemaakt (Dijkhoorn had hem tot commandant van het Legioen willen benoemen), en de zakenman van Buuren die bemiddeld had bij Musserts contact met Mussolini. Van Buuren was een goede bekende van Dijkhoorn en Steenberghe. Dezen namen de internering van hun relatie hoog op en gingen spoedig van Gerbrandy eisen dat van Buuren vrijgelaten zou worden. Inderdaad, hoe begrijpelijk het ook was dat *MI-5* van Buuren had laten interneren toen het Engelse veiligheidsorgaan vernomen had (die inlichting kwam van van 't Sant) dat hij Mussert, 'leider van de Vijfde Colonne in Nederland', een belangrijke dienst bewezen had, objectief was er weinig reden, van Buuren lange tijd vast te houden: die dienst was in '34 bewezen, van latere relaties van van Buuren met Mussert was niets bekend, hij had intengedeel (maar dit wist van 't Sant niet) af en toe inlichtingen gegeven aan GS-III in de periode waarin van Oorschot daarvan het hoofd was geweest.

In oktober deelden Dijkhoorn en Steenberghe formeel aan Gerbrandy mee dat zij persoonlijk ten volle voor van Buurens betrouwbaarheid instonden. Dat liet Gerbrandy weinig keus. Hij gaf van 't Sant instructie, een brief op te stellen die, door Gerbrandy ondertekend, aan het Engelse

¹ Oordeel van de Enquêtecommissie: 'Het was de plicht geweest van de minister van justitie' (Gerbrandy) 'die verantwoordelijk was voor de Centrale Inlichtingendienst, de berichten, waarover zijn dienst de beschikking kreeg, ter kennis te brengen van de minister van defensie' (a.v., dl. IV a, p. 69) – in dat oordeel is, menen wij, de algemene houding die Dijkhoorn in de voorafgaande maanden aangenomen had, onvoldoende verdisconteerd. Er kwam nog bij dat Dijkhoorn volgens van 't Sant aan personen die er niets mee te maken hadden, had doen blijken dat er geheim contact met Nederland bestond; of die bewering juist is geweest (wij zijn daar geenszins zeker van), hebben wij niet kunnen verifiëren.